

УДК 657

Кіляр Олександра

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Kilyar Oleksandra

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

CURRENT ISSUES OF ACCOUNTING AND REPORTING UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

Діяльність суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану є доволі складною, динамічною, а іноді і непередбачуваною. Для прийняття оперативних управлінських рішень керівництву підприємства необхідно постійно моніторити ситуацію не лише стосовно роботи підприємства, але й діяльності партнерів (постачальників та покупців) співпраця з якими є суттєвою для ведення безперервної діяльності та розрахунків за своїми зобов'язаннями. Здійснювати моніторинг власної діяльності допомагає в першу чергу звітно-облікова інформація.

Щодо ведення обліку, то відповідно до принципу безперервності діяльності передбачається, що оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі. Тобто, це означає, що підприємство продовжуватиме здійснювати свою діяльність в осяжному майбутньому і не матиме наміру та потреби в ліквідації або припиненні діяльності. Бухгалтерський облік ведеться на підприємстві постійно, незалежно від того чи здійснюється фізично будь-яка господарська діяльність (виробництво, надання послуг чи виконання робіт). У своєму роз'ясненні щодо ведення бухгалтерського обліку та звітності в умовах війни Міністерство фінансів наголосило наступне: «бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством; підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку; бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації; господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені; питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів» [5].

В умовах воєнних дій виникло чимало нетипових питань щодо ведення обліку та складання й оприлюднення звітності, з метою вирішення яких було внесено зміни в законодавчу базу. Зокрема, ключовими є: Закон України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03.03.2022 р. № 2115-IX; Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» від 10.06.2022 № 667. Узагальнені нововведення цих документів наступні [1, 4]:

— суб'єкти господарювання (фізичні особи, ФОП, юридичні особи) подають фінансову звітність, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи;

— до суб'єктів господарювання не застосовується адміністративна та/або кримінальна відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання фінансової

звітності та/або документів, зазначених вище, у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення.

Разом з тим, згадані вище нововведення мали певну «формальність» оскільки, відповідно до податкового законодавства, фінансова звітність є основним додатком до Декларації з податку на прибуток, а терміни подання податкової звітності повинні відповідати ПКУ. Часткове врегулювання цієї ситуації вирішилось з прийняттям ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» від 12.05.2022 № 2260-IX. Даним документом були запроваджені поняття «спроможні платники податків» та «неспроможні платники податків». Відповідно, перші мали право на використання встановлених пільгових періодів для подання звітності, а другі – для набуття законних підстав щодо подання податкової звітності протягом 6 місяців після припинення/скасування воєнного стану повинні свою «неспроможність» довести документально [2]. Проблема полягала в тому, що на момент прийняття Закону № 2260-IX, переліку таких документів та порядку їх подання розроблено не було, затвердили такий Порядок лише через два місяці. Отож, розбіжності та неузгодженість законодавчої бази зумовила ситуацію в якій суб'єкти господарювання фактично маючи підстави на певні «пільгові» поступки щодо недотримання термінів подання звітності без штрафних санкцій не мали законної можливості ними скористатись.

Згадані проблемні питання є лише малою частиною нетипових ситуацій з якими зіштовхнулись керівники та власники бізнесу в умовах воєнного стану. Разом з тим, державні законодавчі та виконавчі органи прикладають максимум зусиль для пошуку оптимальних рішень щодо ефективного ведення бухгалтерського обліку та подання звітності суб'єктами господарювання.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” від 03.03.2022 р. № 2115-IX
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>
2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» від 12.05.2022 № 2260-IX
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-IX#Text>
3. Наказ Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225 “Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження”
URL : <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/77593.html>
4. Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» від 10.06.2022 № 667. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2022-%D0%BF#Text>
5. Щодо подання та оприлюднення фінансової звітності у період дії воєнного стану або стану війни. Інформаційне повідомлення Мінфіну від 11.03.2022 URL : <https://www.mof.gov.ua/storage/files/>